

V Belgii skončil provoz unikátní tramvaje

19.01 2026 18:17, Libor Hinčica, Tramvaje

Belgickou vesnici Han-sur-Lesse (spadající od roku 1977 formálně pod sousední město Rochefort) sice obývá pouze okolo jedné tisícovky obyvatel, přesto se mohla pyšnit – až donedávna – vlastní tramvají. Místo se proslavilo díky místním rozsáhlým vápencovým jeskyním a přírodnímu parku. Právě tato lákadla před více než 70 lety zachránila před zrušením část místní dráhy, z níž se tak v roce 1955 stala fakticky turistická dráha označovaná všeobecně za tramvaj. Přes investice, které do ní byly v nedávné minulosti realizovány, došlo k rozhodnutí ze strany majitele dráhy, valonské společnosti TEC (resp. *Opérateur de transport de Wallonie*), o uzavření provozu.

Pro Belgii byla v minulosti typická rozsáhlá síť úzkorozchodných (metrových) místních drah, které by šly v našich podmínkách vzdáleně připodobnit například k systému úzkokolejek, který existoval na Ostravsku a Karvinsku. První trať byla otevřena už v roce 1885, největšího rozsahu dosáhla síť v roce 1945, kdy se uvádí délka tratí 4 811 km, z nichž byla zhruba třetina elektrifikována. Během pouhých 15 let – do roku 1960 – se provoz smrskl na 1 000 km (zrušeny byly především neelektrifikované trasy) a za dalších 15 let – do roku 1975 – už zůstalo jen torzo. Malá část někdejších vicinálních drah v okolí města Charleroi byla později začleněna do místního tramvajového provozu, přežít se podařilo pobřežní tramvajové lince „*Kusttram*“ a jediný kousek neelektrifikované tratě zůstal u jeskyní Han.

Provoz na dráze k jeskynnímu labyrintu byl zahájen 1. 6. 1906 původně v parní trakci, kterou postupně od roku 1934 vystřídala malá dieselová vozidla. Zlomový okamžik v historii dráhy přišel v roce 1955, kdy skončila koncese pro provoz drah a státní podnik zodpovědný za jejich provoz se rozhodl ji dále neprodloužit a nahradit tratě v oblasti plošně autobusy. Jedinou výjimkou byla trať k jeskyním Han (*Grottes de Han*), která se tak stala izolovanou linkou, jejíž provoz byl již tehdy svěřen turistickému správci jeskyní (majitelem vozidel i dráhy ale nadále zůstával stát skrze svou společnost SNCV/NMVB). V roce 1968 byla trať ještě jednou mírně zkrácena a v roce 1989 byla postavena nová smyčka ve vesnici Han-sur-Lesse. Celková délka trati se po těchto úpravách ustálila

na 5,4 km. Provoz byl převážně sezónní s přerušením během zimních měsíců, avšak i během zimy se zpravidla konaly speciální jednorázové akce, při nichž byly tramvaje vypravovány.

Motorové vozy tradičně tahaly za sebou otevřené vlečné vozy. Přes jejich archaický vzhled vznikla většina jako novostavba. Vůz na snímku je například z roku 1995. (zdroj: Wikipedia.org; autor: Jean-Pol Grandmont)

Provoz dieselových tramvají byl bezpochyby unikátní, po roce 2014 ale byla část autenticity ztracena, když bylo ve jménu ekologie rozhodnuto nahradit pohon v původních vozidlech z 30. let za bateriový, čímž byla 4 z 6 hnacích vozidel elektrifikována.

Přes provedené investice se začalo poprvé v roce 2024 hovořit o tom, že by mohlo dojít v blízké budoucnosti k zastavení provozu, který stále zajišťovala správa jeskyní a přírodního parku, avšak byl nadále ve vlastnictví státu, nikoli však již pod značkou SNCV/NMVB, nýbrž od roku 1991 pod značkou TEC, která v rámci federalizace země dodatečně převzala regionální dopravu ve Valonsku (zatímco v severní části, ve Flandrech, vznikla jako pohrobek SNCV/NMVB společnost De Lijn). TEC již před dvěma lety uvedla, že nemá zájem na dalším financování tramvajové linky, která už byla primárně turistickou atrakcí, nikoli běžným dopravním prostředkem. Podle představ společnosti měla být koncese a celá dráha předána jinému subjektu. Ten by tak musel na svá bedra převzít veškeré financování péče o trať, navíc by bylo nutno upravit legislativní rámec.

Náklady na tuto změnu byly odhadnuty na cca 5 mil. € (cca 122,5 mil. Kč) a správa jeskyní, jež přicházela v úvahu coby nový vlastník dráhy, za takových podmínek ztratila na dalším provozování trati zájem. Dne 16. 1. 2026 pak TEC oficiálně oznámila, že provoz dráhy s okamžitou platností

ukončuje, což následně vedlo k propuštění pěti pracovníků, kteří byli na provoz dráhy navázáni.

Jaká bude další budoucnost trati i vozidel, zůstává nejasné. O spojení s vesnicí Han-sur-Lesse jeskyně nepřijdou, protože správa jeskyní má k dispozici i shuttle (tzv. safari) busy. Současně se nechala slyšet, že upřednostňuje investice do jiných atrakcí, než je letos stoletá tramvaj.

Url: V Belgii skončil provoz unikátní tramvaje